

BLOGI

Blogi: Euroalueella edetään kohti innovatiivisia maksu- ja selvitysjärjestelmiä

Raha ja maksaminen | 22.11.2016 | Kirsi Ripatti

KIRJOITTAJA

Kirsi Ripatti
Johtava neuvonantaja

Maksaminen ja sitä tukevat järjestelmät ovat kehittyneet viimeisen kymmenen vuoden aikana paljon. EKP:n johtokunnan jäsen Yves Mersch totesi eräässä puheessaan innovoinnin hienouden olevan siinä, ettei se koskaan lopu. Parhaitakin ajatuksia voidaan jalostaa eteenpäin. Pankkien välisten maksujen selvitys ja arvopapereiden toimitus tehdään usean järjestelmän verkostossa. EKP ja euroalueen keskuspankit ovat reilun 15 vuoden aikana kehittäneet kaksi tätä toimintaa muuttanutta innovaatiota: maailman toiseksi suurimman maksujärjestelmän, TARGETin ja yhteisen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmän, T2S:n (Target2-Securities). Tälle pohjalle on hyvä rakentaa 2020-luvun visiota.

EKP:n neuvosto päätti syyskuussa käynnistää selvityksen kolmen uuden hankkeen osalta. Nämä ovat: pikamaksamisen katteensiirto, tulevaisuuden RTGS-palvelut ja yhteisen vakuushallinnan luominen. Tarkoituksena on selvittää, onko hankkeilla selkeää kustannustehokasta perustetta, jotta kannattaa perustaa kolme mittavaa projektia. Päätökset projektien perustamisesta tehdään ensi vuoden aikana ja Suomen Pankki on mukana hankkeiden valmistelussa.

TARGET-järjestelmän taustalla oleva teknologia on järjestelmän hyvästä toimintakyvystä huolimatta jo osittain vanhentunut. TARGET otettiin käyttöön euron käyttöönoton yhteydessä vuonna 1999. Järjestelmän nykyinenkin versio, TARGET2, on ollut käytössä jo vuodesta 2007. TARGET2 tarjoaa likviditeetin hallintapalvelut T2S:lle. Suuri osa euroalueen arvopaperikeskuksista on jo liittynyt tai liittymässä T2S:ään syksyyn 2017 mennessä. Tulevaisuuden maksujärjestelmäpalvelut suunnitellaankin rakennettavaksi T2S:n käyttämän nykyaikaisemman teknologian perustalle.

Maksamisen liiketoimintamallit digitalisoituvat vauhdilla ja uusia innovatiivisia

maksamisratkaisuja ja -tuotteita tulee markkinoille. Pikamaksaminen eli maksun siirtyminen maksajalta maksunsaajalle sekunneissa vuorokauden ympäri ja 365 päivää vuodessa, on olemassa olevaa todellisuutta lukuisissa maissa. Suomessakin Automatia Pankkiautomaatit Oy on tuomassa ensi keväänä markkinoille uuden avoimen reaaliaikaisen mobiilimaksujärjestelmän

Siirron.¹ Euroopan vähittäismaksuneuvosto (European Retail Payments Board, ERPB) on asettanut tavoitteen, että vuoden kuluttua toiminnassa olisi vähintään yksi yleiseurooppalainen SEPA-tilisiirtoon perustuva reaaliaikainen pikamaksamisratkaisu. Eurojärjestelmä käy samalla keskustelua markkinatoimijoiden kanssa siitä, miten eurojärjestelmä voisi parhaiten tukea markkinoiden toimintaa pikamaksamisessa (esim. katteensiirto keskuspankkirahassa).

Vakuushallinta on hajautunutta. Tällä hetkellä euroalueella toimii 19 erillistä kansallista vakuushallintajärjestelmää. Niitä määrittävät lainsäädännön lisäksi lukuisa joukko kansallisia erityispiirteitä. Nyt harmonisaatiosta toivotaan kantavaa voimaa kohti yhteistä eurooppalaista vakuushallintajärjestelmää, joka tehostaisi vakuushallintaa ja alentaisi kustannuksia. Harmonisoimalla toimintoja pyritään luomaan aidosti yhteinen kehikko tulevaisuuden järjestelmälle.

Mitä näillä kolmella hankkeella tavoitellaan? Edistämällä hankkeita rinnakkain, vaikkakin eri aikatauluissa, voidaan mahdolliset synergiat hyödyntää parhaiten. Keskittämisen kautta tavoitellaan tehokkuutta, kustannussäästöjä ja kilpailukykyä. Uuden teknologian käyttö mahdollistaa mm. paremman turvallisuuden – ja erityisesti kyberturvallisuuden – panostamisen sekä toimintavarmuuden. Ja koska kysymys on eurojärjestelmän hankkeista, on perimmäisenä tavoitteena eurooppalaisen markkinaintegraation syventäminen ja pääomamarkkinaunionin² tukeminen.

TARGET2 (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system): Eurojärjestelmän ylläpitämä Euroopan laajuinen automatisoitu reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä

T2S: Euroopan laajuinen arvopapereiden selvitysalusta, joka tarjoaa keskitettyä selvitystä maksua vastaan keskuspankkirahassa

Asiasanat

maksujärjestelmät, pikamaksaminen, selvitysjärjestelmät, T2S, Target